

ประโยค ป.ธ. ๖

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗

๑. ลำดับนั้น พระบรมศาสดา ประทานสาธุการแก่นางเป็นครั้งที่ ๒ ว่า ปัญหาที่เราถามแล้วนั้นแล เธอแก้ได้แล้ว แล้วตรัสถามแม่ข้อต่อไปว่า เมื่อเป็นเช่นนั้น เธออันเราถามว่า เธอไม่ทราบหรือ เพราะเหตุไร จึงกล่าวว่า ทราบ ฯ ข้าแต่พระองค์ ผู้เจริญ หม่อมฉันทราบเฉพาะภาวะคือความตายของหม่อมฉันเท่านั้น เพราะฉะนั้น จึงกราบทูลอย่างนั้น ฯ ลำดับนั้น พระบรมศาสดาทรงประทานสาธุการแก่นางเป็นครั้งที่ ๓ ว่า ปัญหาที่เราถามแล้วนั้นแล เธอแก้ได้แล้ว แล้วตรัสถามปัญหาแม่ข้อต่อไปว่า เมื่อเป็นเช่นนั้น เธออันเราถามว่า เธอทราบหรือ เพราะเหตุไร จึงกล่าวว่า ไม่ทราบ ฯ หม่อมฉันทราบเฉพาะภาวะคือความตายของหม่อมฉัน เท่านั้น พระเจ้าข้า แต่ไม่ทราบว่า หม่อมฉันจักตายในเวลากลางคืนกลางวันหรือเวลาเช้าเป็นต้น ชื่อในกาลนั้น เพราะฉะนั้น จึงกราบทูลอย่างนั้น ฯ ลำดับนั้น พระบรมศาสดา ทรงประทานสาธุการแก่นางเป็นครั้งที่ ๔ ว่า ปัญหาที่เราถามแล้วนั้นแล เธอแก้ได้แล้ว ทรงเตือนบริษัทแล้วตรัสว่า พวกท่านไม่ทราบถ้อยคำชื่อมีประมาณเท่านี้ ที่นางกุมาริกานี้กล่าวแล้ว คอยฟังโทษอย่างเดียวเท่านั้น เพราะว่า ชนเหล่าใดไม่มีดวงตาปัญญา ชนเหล่านั้น เป็นคนบอดแน่แท้ ชนเหล่าใด มีดวงตาปัญญา ชนเหล่านั้นแหละเป็นคนมีดวงตา (ดี) ดังนี้แล้ว ตรัสประกาศาถนีว่

ชาวโลกนี้เป็นคนบอด ในโลกนี้น้อยคน จะเห็นแจ้งได้
น้อยคนจะไปสวรรค์ เหมือนนกที่หลุดพ้นจากตาข่าย
ฉะนั้น ฯ

บรรดาบทเหล่านั้น สองบทว่า อโย โลกิ ความว่า มหาชนในโลกนี้ ชื่อว่าเป็นคนบอด เพราะไม่มีดวงตาปัญญา ฯ สองบทว่า ตนุกेतถ ความว่า ชนในโลกนี้ น้อยคน คือไม่มาก จะเห็นแจ้งได้ ด้วยอำนาจพระไตรลักษณ์มีอนิจจลักษณะเป็นต้น ฯ บทว่า ซาลมุตโตว ความว่า เปรียบเหมือนบรรดานกกระจาบททั้งหลาย ที่ถูกนายพรานนกผู้ฉลาดตลบด้วยข่ายจับเอาอยู่ นกกระจาบบางตัวเท่านั้น จะหลุดพ้นจากข่ายได้ ที่เหลือ ย่อมเข้าไปสู่ภายในข่ายทั้งนั้น ฉนใด บรรดามหาชนชาวโลก ผู้ซึ่งอยู่ในกิเลสที่ถูกตลบไว้ด้วยข่ายมาร ชนชาวโลกผู้ซึ่งอยู่ในกิเลสจำนวนมาก ย่อมเป็นผู้ไปสู่อบายภูมิ ชนชาวโลกผู้ซึ่งอยู่ในกิเลส น้อยคน คือเพียงบางคนเท่านั้น จะไปสวรรค์ คือบรรลุถึงสุคติภูมิ หรือพระนิพพานได้ ฉนนั้น ฯ

๒. บริษัท มีปริณตล ๓๖ โยชน แม้นั้นแล คิดว่า บัดนี้ แต่ขึ้นไป ในวันที่ ๗ จักเป็นวันมหาปวารณา จึงเข้าไปหาพระมหาโมคคัลลานเถระ กล่าวว่า ท่านผู้เจริญ ควรจะทราบวันเสด็จลงของพระบรมศาสดา เพราะว่า พวกข้าพเจ้า มิได้เฝ้าพระบรมศาสดา จักไม่ไป ฯ ท่านพระมหาโมคคัลลานะ พึงถ้อยคำนั้นแล้วรับว่า ดีละ แล้วดำลงในแผ่นดินตรงนั้นเอง อธิษฐานว่า บริษัทจงเห็นเรา ผู้ไปถึงเชิงเขาพระสุเมรุแล้วขึ้นไปอยู่ มีรูปปรากฏชัดอยู่ ดุจด้ายกัมพลสีเหลืองที่ร้อยร้อยไว้ในแก้วมณี ฉะนั้น ขึ้นไปแล้วโดยท่ามกลางเขาพระสุเมรุ ฯ แม้พวกมนุษย์ก็มองเห็นท่านว่าขึ้นไปได้โยชน ๑ แล้ว ขึ้นไปได้ ๒ โยชนแล้ว ดังนี้เป็นต้น ฯ ฝ่ายพระเถระ ขึ้นไปถวายบังคมดูเจตนาพระยกุลบาทของพระบรมศาสดา ไว้ด้วยเศียรเกล้า กราบทูลอย่างนี้ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ บริษัทประสงค์จะเฝ้าพระองค์ก่อนไป พระองค์จักเสด็จลงเมื่อไร ฯ โมคคัลลานะ ก็ สารีบุตร พี่ชายของเธอ อยู่ที่ไหน ฯ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ท่านจำพรรษาอยู่ที่สังกัสสนคร ฯ โมคคัลลานะ ในวันมหาปวารณา ในวันที่ ๗ จากวันนี้ไป เราจักลงที่ประตูเมืองสังกัสสนคร บริษัททั้งหลาย ผู้ต้องการเห็นเรา จงไป ณ ที่นั้นเถิด ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๖ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อถสสา สตุถา มยา ปุจฺฉิตปญฺโหเยว ตยา วิสฺสชฺชิตฺตติ ทุตฺติยํ สาธุการํ
ทตฺวา อุตฺตรปี ปุจฺฉิ อถ กสฺมา น ชานาสีติ ปุฏฺฐา ชานามีติ วเทสีติ ฯ ฆนฺเต
มม มรณภาวเมว ชานามิ ตสฺมา เอวํ วเทมีติ ฯ อถสสา สตุถา มยา ปุจฺฉิตปญฺโห-
เยว ตยา วิสฺสชฺชิตฺตติ ตติยํ สาธุการํ ทตฺวา อุตฺตรปี ปุจฺฉิ อถ กสฺมา ชานาสีติ
ปุฏฺฐา น ชานามีติ วเทสีติ ฯ มม มรณภาวเมว ชานามิ ฆนฺเต รตฺตินฺทิวปฺพุพฺพณฺหา-
ทิสฺสุ ปน อสฺสกกาเล นาม มริสฺสามีติ น ชานามิ ตสฺมา เอวํ วเทมีติ ฯ อถสสา สตุถา
มยา ปุจฺฉิตปญฺโหเยว ตยา วิสฺสชฺชิตฺตติ จตฺตถํ สาธุการํ ทตฺวา ปริสํ อามนฺเตตฺวา
เอตฺตํ นาม ตุมฺเห อิมาย กถิตํ น ชานาถ เกวลํ อชฺชฌายเถว เยสฺมฺหิ ปญฺญาจกฺขุ
นตฺถิ เต อนฺธาเยว เยสํ ปญฺญาจกฺขุ อตฺถิ เตเอว จกฺขุมนฺโตติ วตฺวา อิมํ คาถมาห

อนฺธฏฺโถ อयํ โลโก ตนฺนเกตฺถ วิปฺสฺสติ

สกุณฺ ชาลมฺตฺโตว อปฺโป สคฺคาย คจฺจตฺตีติ ฯ

ตตฺถ อยํ โลโกติ อยํ โลกียมหาชโน ปญฺญาจกฺขุโน อภาเวน อนฺธฏฺโถ ฯ
ตฺนฺนเกตฺถาติ ตนฺนโก เอตฺถ น พหุ ชโน อนิจฺจาทิวเสน วิปฺสฺสติ ฯ ชาลมฺตฺโตวาติ ยถา
เจเกน สากุณฺนิเกน ชาเลน โอตฺถริตฺวา คยฺหมานฺเส วฏฺฏเกสฺสุ โกจิเทว ชาลโต มจฺจติ
เสสา อนฺโตชาลเมว ปวิสฺนฺติ ตถา มารชาเลน โอตฺถเตสฺสุ สตฺเตสฺสุ พหุ อปายคามินฺโ
โหนติ อปฺโป โกจิเทว (สตุโต) สคฺคาย คจฺจติ สุกฺตึ วา นิพฺพานํ วา ปาปฺพณาตฺตีติ
อตฺถโถ ฯ (ธมฺมปทฺฐกถาย ฉฏฺโฐ ภาโค/หน้า ๔๒ - ๔๓)

๒. สปิ โข ฉตฺตีสโยชนปริมณฺฑลภา ปริสทา อิทานิ อีโต สตฺตเม ทิวเส มหา-
ปวารณา ภวิสฺสตีติ มหาโมคฺคัลลานตฺเถรํ อฺปสงฺกมิตฺวา อาห ฆนฺเต สตฺถุ โอิโร-
หณทิวลํ ฌาตุํ วฏฺฏติ น ทิ มยํ สตฺถารํ อทิสฺวา คมิสฺสามาติ ฯ आयสฺมา มหา-

โมคคัลลานโ ทํ กถํ สุตฺวา สาธฺมฺมํ ตตฺถเอว ปจฺฉวียํ นิมฺมุคฺโค สีนฺรุปาทำ คณฺตุวา มํ
 อภิรุหนฺตํ ปริสา ปสฺสตุตฺติ อธิฏฺฐาย มณฺธิรตเน อาวุตํ ปณฺตุมพฺลสฺสตุตํ วีย ปณฺญา-
 ยมานรุโป ว สีนฺรุชฺเชน อภิรุทฺติ ฯ มนุสฺสาปิ นํ เอกโยชนํ อภิรุฟุโ ท ทุวิโยชนํ
 อภิรุฟุโ ทติ โอลอยฺยํ ฯ เถโรปิ สตฺถุ ปาเท สีเสน อุกฺขิปนฺโต วีย อภิรุทฺติวา
 วนฺทิตฺวา เอวมาท ฆนฺเต ปริสา ตุมฺเห ทิสฺวา ว คณฺตุกามา กทา โอโรทิสฺสธาติ ฯ
 กทํ ปน เต โมคคฺลลนฺ ชญฺจภาติโก สาริปฺพุตฺติ ฯ ฆนฺเต สงฺกสฺสนคเร วสฺสํ
 อุปคฺโตติ ฯ โมคคฺลลนฺ อหํ อิตฺ สตฺตเม ทิวเส มหาปวารณาย สงฺกสฺสนครทฺวาเร
 โอตริสฺสามิ มํ ทฏฺฐกามา ตตฺถ คจฺจนฺตุ ฯ (ธมฺมปทญฺจกถาย จญฺโ จ ภาโค/หน้า ๘๙)